

## The Rebbe

**ערב פסח שיחת יום ו' - ערב-שבת קדש ערב פסח ה'תנש"א - לאחר תפלת מנחה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

(א)	
The unique advantage of the festival of Pesach in the calendar setting of this year (in addition to the fixed placement of the holiday of Pesach on the 15th of Nissan) – is that it falls on Shabbos.	המעלה המיוחדת דחג הפסח בקביעות שנה זו (בהוספה על קביעות חג הפסח בט"ו בניסן) – שחל ביום השבת.
And in the very placement of Pesach on Shabbos, an additional unique elevation is added due to the blessing of the “Shabbos HaGadol” which precedes it – as is known, that from the day of Shabbos all days are blessed, all six days of the week until (and including) the following Shabbos.	ובהקביעות דפסח ביום השבת גופא נוסף עלוי מיוחד מצד הברכה דשבת הגדול שלפניו – פידוע שמיים [השבת מתברכין קלחו יומין = מתברכים כל הימים],
And even the day of Shabbos itself is blessed from the Shabbos that precedes it, and even more so than the rest of the days of the week – because of the commonality that both are Shabbos days.	כל ישות ימי השבוע עד ליום השבת, ועד בכלל, שגם יום השבת מתברך מהשבת שלפניו, ועוד יותר מבשאר ימי השבוע, בגלל הצד השווה ששניהם ימי שבת.
And if on every Shabbos a blessing is extended to the Shabbos that follows it, then certainly on “Shabbos HaGadol” a great blessing is extended to the Shabbos that follows it – on which Pesach falls.	ואם בכל שבת נמשכת ברכה לשבת שלאחריו, בשבת הגדול בודאי נמשכת ברכה גדולה לשבת שלאחריו. שבו חל חג הפסח.
And an additional elevation in the calendar setting of this year – that the holiday of Pesach is in Parshas Shemini.	ועלוי נוסף בקביעות שנה זו – שחג הפסח הוא בפרשת שמני.
And it is fitting to explain the content and also the connection and relevance of the advantages in the holiday of Pesach this year (its falling on Shabbos, the special blessing from Shabbos HaGadol, and Parshas Shemini), especially regarding Erev Pesach, which – besides being the eve (of the festival day, and within festival days itself, the first of the regalim [pilgrimage festivals]) of Pesach, it is additionally in this year also Erev Shabbos, and an Erev Shabbos that is blessed from Shabbos HaGadol, and in Parshas Shemini, as will be explained.	ויש לבאר התכן וגם הקשר והשיכות דהמעלות בחג הפסח בשנה זו (קביעותו ביום השבת, הברכה המיוחדת משבת הגדול, ופרשת שמני), כולל ובמיוחד בנוגע לערב פסח, שמלבד היותו ערב (יום-טוב, ובימים טובים גופא ראשון לרגלים) פסח, נתוסף בו בשנה זו שהוא גם ערב שבת, וערב שבת שמתברך משבת הגדול, ובפרשת שמני, כדלקמן.
(ב)	
Pesach that falls on Shabbos:	פסח שחל בשבת:

## The Rebbe

**עֶרֶב פֶּסַח שְׁנֵיחַת יוֹם ו' עֶרֶב-שַׁבָּת קֹדֶשׁ עֶרֶב פֶּסַח ה'תשנ"א - לְאַחֲרֵי תַפִּילַת מִנְחָה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

Shabbos (the seventh day of the Creation of the world) – is connected to and indicates the perfection of the world, as our Sages of blessed memory said: “What was the world lacking? Rest. Came Shabbos, came rest.”	שַׁבָּת (יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְבְרִיאַת הָעוֹלָם) – קָשׁוּר וּמוֹרָה עַל שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָם, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "מָה הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר? מְנוּחָה. בָּאת שַׁבָּת, בָּאת מְנוּחָה
That is: After the conclusion of the creation of the world in the six days of Creation, the world was lacking rest, and on Shabbos was completed (the lacking in the world – its perfection).	הֵינּוּ, שְׁאַחֲרֵי גִמּוּר בְּרִיאַת הָעוֹלָם בְּשִׁשַּׁת יָמֵי בְּרִאשִׁית, הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר מְנוּחָה, וּבְשַׁבָּת נִשְׁלֵם (הַחֲסָרוֹן שֶׁבָּעוֹלָם – שְׁלֵמוֹת) הָעוֹלָם
And Pesach (in which they were redeemed from Egypt) – is connected to and indicates the level of G-dliness that is above the world.	וּפֶסַח (שֶׁבּוּ נִגְאָלוּ מִמִּצְרַיִם) – קָשׁוּר וּמוֹרָה עַל דִּרְגָּתְהָ, הָאֱלֻלוֹת שֶׁלְמַעְלָה מִהָעוֹלָם
Because even the perfection of the world is still in a state of “Mitzrayim” – from the expression of narrowness and limitation.	כִּי, גַּם שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָם הֵיא עֲדֵין בְּכַחֲסֵינָת "מִצְרַיִם" – מִלְשׁוֹן מִצָּר וּגְבוּל
And the true perfection is through the redemption from the narrowness and limitation of the (perfection of the) world – in a manner of leaping (Pesach – named for the leaping and skipping) beyond the confines of the world.	וְהַשְּׁלֵמוֹת הָאֲמִתִּית הֵיא בְּהִנָּחָלָה מִהַמִּצָּר וּגְבוּל דְּ(שְׁלֵמוֹת הָ)עוֹלָם, בְּאִפְסוֹ שֶׁל דְּלוּג (פֶּסַח – עַל שֵׁם הַדְּלוּג וְהַפְסִיחָה) לְמַעְלָה מִגְדְּרֵי הָעוֹלָם
And in the calendar setting of this year, that the festival of Pesach falls on Shabbos, the two advantages (Pesach and Shabbos) are united together – that the level which is above the world (Pesach) is drawn down and penetrates also into the confines of the world (Shabbos).	וּבְקַבִּיעוּת שָׁנָה זוֹ שֶׁחַג הַפֶּסַח חָל בְּשַׁבָּת, מִתְחַבְּרִים ב' הַמַּעֲלוֹת (פֶּסַח וְשַׁבָּת) גַּם יַחַד – שֶׁהַדְּרָגָה שֶׁלְמַעְלָה מִהָעוֹלָם (פֶּסַח) נִמְשָׁכַת וְחוֹדֶרֶת גַּם בְּגִדְרֵי הָעוֹלָם (שַׁבָּת).
And in another style: Not only that the Jewish people are redeemed and go out from Egypt – meaning that they are elevated to a level that is above the world – but even more than that: they elevate the world itself to a level that is above the confines of the world.	וּבְסִגְנוֹן אַחֵר: לֹא זוֹ בְּלֶבֶד שִׁישְׁרָאֵל נִגְאָלִים וְיוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם, הֵינּוּ, שֶׁמִּתְעַלִּים לְדִרְגָּה שֶׁלְמַעְלָה מִהָעוֹלָם, אֲלֵא יִתְרָה מִזָּה – שֶׁמִּתְעַלִּים אֶת הָעוֹלָם עִצְמוֹ לְדִרְגָּה שֶׁלְמַעְלָה מִגְדְּרֵי הָעוֹלָם
<b>(ג)</b>	
The Shabbos (on which Pesach falls) that is blessed from Shabbos HaGadol:	שַׁבָּת (שֶׁבּוּ חָל פֶּסַח) שֶׁמִּתְבָּרֵךְ מִשַּׁבָּת הַגָּדוֹל
The concept of Shabbos HaGadol (“greatness” regarding Shabbos) is that in addition to the perfection of the world (the idea of Shabbos), greatness which is above the world is drawn into and made within it—	עֲנִינּוּ שֶׁל "שַׁבָּת הַגָּדוֹל" ("גְּדֻלוֹת" בְּעֲנֵן הַשַּׁבָּת) – שְׁנוּסָף עַל שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָם (עֲנִינּוּ שֶׁל שַׁבָּת), נִמְשָׁכַת וְנִבְשִׁית בּוֹ "גְּדֻלוֹת" שֶׁלְמַעְלָה מִהָעוֹלָם

## The Rebbe

ערב פסח שיחת יום ו' - ערב-שבת קדש ערב פסח ה'תש"א - לאחר תפלת מנחה  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
 – After the Minchah Prayer–

meaning: the world itself becomes elevated to a level that is above the world.	היינו, שהעולם עצמו מתעלה לדרגה שלמעלה מהעולם,
As is emphasized in the great miracle of “striking Egypt through their firstborn” [Shemos 12:29] (for which reason it is called <i>Shabbos HaGadol</i> ) [Shulchan Aruch HaRav 430:1].	במדגש בנס “גדול” ד – “למכות מצרים בכוריהם” (שעל שם זה נקרא “שבת הגדול”),
That miracle was not in a way that overrode nature (above nature), but rather in a way that penetrated nature itself to change it and reverse it (into “striking Egypt through their firstborn”).	שהנס אינו באופן של שדוד הטבע (למעלה מהטבע), אלא באופן שחדר בטבע גופא לשנותו ולהפכו (“למכות מצרים בכוריהם”).
And one can say that the content of the blessing which is drawn from <i>Shabbos HaGadol</i> to the festival of Pesach every year is:	ויש לומר, שתוכן הברכה שנמשכת משבת הגדול לחג הפסח בכל שנה, הוא
That even the level above the world (Pesach) should be drawn and revealed within the bounds of the world, in the manner and likeness of the “great miracle” of <i>Shabbos HaGadol</i> .	שגם הדרגה שלמעלה מהעולם (פסח), תומשך ותתגלה בגדר העולם, על דרך ובדגמת ה”נס גדול” דשבת הגדול.
And this idea is emphasized even more in Pesach that falls on Shabbos – that the blessing which the holiday of Pesach receives from <i>Shabbos HaGadol</i> is clearly apparent in the setting of the festival falling on the day of Shabbos—	וענין זה הוא בהדגשה יתרה בפסח שחל בשבת – שהברכה שמקבל חג הפסח משבת הגדול נפרת בגלוי, בהקביעות דחג הפסח ביום השבת
in which the connection is emphasized between the level above the world and the world.	שבו מדגש החבור דהדרגה שלמעלה מהעולם עם העולם.
<b>(ד)</b>	
Parshas Shemini:	פרשת שמני
Shemini – indicates a level that is above the world, for the existence of the world (even the perfection of the world) is associated with the number seven – the seven days of Creation, which are the seven days of cycle.	שמני – מורה על דרגה שלמעלה מהעולם, כי, “מציאות העולם (גם השלמות דהעולם) קשורה עם מספר שבע – שבעת ימי בראשית שהם שבעת ימי ההקף
And the number eight is connected with a level beyond the world, and it alludes to matters of Geulah – redemption from the measurement and limitation of the boundaries of the world.	ומספר שמנה קשור עם דרגה שלמעלה מהעולם, ורומז על עניני הגאולה – גאולה מהמדידה והגבלה דגדר העולם.
[And it is worth noting, that the quality of “Shemini” is also emphasized in the festival of Pesach (in addition to the fact that in both is emphasized the idea of leaping above the world) –	ולהעיר, שהמעלה ד”שמני” מדגשת גם בחג הפסח – (נסף לכוף שבשניהם מדגש הדלוג למעלה מהעולם
that the eighth day of Pesach (in the Diaspora) is especially associated (more than the other days of Pesach) with the future redemption to come through Moshiach Tzidkeinu.	ש”שמני” של פסח (בחוץ לארץ) שיך במיוחד (יותר משאר ימי הפסח) לגאולה העתידה לבוא על-ידי משיח צדקנו

## The Rebbe

**עֶרֶב פֶּסַח שְׁנֵיחַת יוֹם ו' עֶרֶב-שַׁבָּת קֹדֶשׁ עֶרֶב פֶּסַח ה'תשנ"א - לְאַחֲרֵי תַפְלַת מִנְחָה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

Therefore, the haftarah is from the prophecy of redemption, “And a shoot will come forth from the stump of Yishai...” [Yeshayahu 11:1],	שְׁלֹכֹו מִפְּטִירִין בְּנִבְיאוֹת הַגָּאֻלָּה וְיִצְחָא חֲטָר מְגֻזַּע יִשִּׁי וְיֹגֹו
and they eat the Seudas Moshiach (as is known and publicized – the custom received from the Baal Shem Tov).	וְאוֹכְלִים סְעוּדַת מֹשִׁיחַ כְּיָדוּעַ וּמְפָרְסֵם – הַמִּנְהֶג הַמְקַבֵּל מִהַבְעַל-שֵׁם-טוֹב
And “Shemini” is also from the expression shemen (“oil”), which seeps through everything (as ruled in Shulchan Aruch [Yoreh De’ah 134:11]) –	וְ"שְׁמִינִי" הוּא גַם מְלִשׁוֹן שֶׁמֶן, שֶׁמִּפְּעֻפֶּע בְּכָלֹו (כְּהַפְסֵק דִּין בְּשִׁלְחוֹן-עֲרוּךְ)
this hints that the elevation of “Shemini,” which is above the world, is also in a manner of oil that spreads through everything—meaning, that it is drawn and penetrates within the bounds of the world.	שֶׁבִּזְהָ מְרָמֵז שֶׁהֵעֵלּוּי ד' "שְׁמִינִי" שֶׁלֹּמְעָלָה מִהָעוֹלָם הוּא גַם בְּאִפְּן שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁמִּפְּעֻפֶּע בְּכָלֹו, הֵינּוּ – שֶׁנִּמְשָׁךְ וְנִחוּדֵר בְּגִדְרֵי הָעוֹלָם
And an additional elevation in the setting of this year – that we read “Vayehi bayom hashmini” (It was on the eighth day) eight times,	וּמְעָלָה יִתְרָה בְּקַבִּיעוֹת שָׁנָה זוֹ – שְׁקוּרִין "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי" שְׁמוֹנֶה פְּעָמִים
and then there is added an even greater emphasis on both aspects of “Shemini”: the quality of the level of G-dliness above the world (since the concept of “Shemini” repeats with elevation after elevation eight times),	שֶׁאֵז נִתְוַסַּף הַדְּגֻשָּׁה יִתְרָה בִּב' הָעֲנִינִים ד' "שְׁמִינִי" – הֵן בְּמַעֲלַת דְּרָגַת הָאֱלֻקוֹת שֶׁלֹּמְעָלָה מִהָעוֹלָם (כִּיּוֹן שֶׁהֵעֱנִין ד' "שְׁמִינִי" חֲזִיר וְנִכְפָּל בְּעֵלּוּי אַחֵר עֲלֹוּי שְׁמוֹנֶה פְּעָמִים)
and the drawing down and revelation into the limits of the world (“oil” that spreads through everything), since the concept of “Shemini” itself is in the style of “oil,”	וְהֵן בְּהִמְשָׁכָה וְהַגְלֹוּי בְּגִדְרֵי הָעוֹלָם ("שֶׁמֶן" שֶׁמִּפְּעֻפֶּע בְּכָלֹו), כִּיּוֹן שֶׁהֵעֱנִין ד' "שְׁמִינִי" גּוֹפָא הוּא בְּאִפְּן שֶׁל "שֶׁמֶן"
as is known the saying: “Shemini – shemonah – shemenah” (“eighth – eight – fat”)—that when we read “Shemini” eight times, the year is completely fat.	כְּיָדוּעַ הַפִּתְגָּם "שְׁמִינִי – שְׁמוֹנֶה – שְׁמֵנָה" (שְׁפֹאשֶׁר קוּרִין "שְׁמִינִי" שְׁמוֹנֶה פְּעָמִים, אֵזִי הַשָּׁנָה כְּלָהּ הִיא "שְׁמֵנָה").
<b>(ה)</b>	
And the explanation of the concept of the connection between the level of G-dliness that is above the world and the world (the common point and shared theme in the aforementioned details regarding this year’s calendar setting) – in the service of man:	וּבְאוּר הָעֲנִין דְּחִבּוּר דְּרָגַת־הָאֱלֻקוֹת שֶׁלֹּמְעָלָה מִהָעוֹלָם עִם הָעוֹלָם (הַצַּד הַשָּׁוֶה וְהַנִּקְדָּה הַמְשַׁתְּפֶת בְּפִרְטֵי הָעֲנִינִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל בְּקַבִּיעוֹת שָׁנָה זוֹ) – בְּעִבּוּדַת הָאָדָם
It is known that the service of man is divided into two general paths: (a) the service of tzaddikim – a structured and orderly service ( <i>tamidim kesidran</i> ) according to the order fixed in the creation of man, in the manner that “G-d made man upright” [Koheles 7:29];	יָדוּעַ שֶׁעִבּוּדַת הָאָדָם נִחְלָקַת לְשְׁנֵי אִפְּנִים כְּלָלִיִּים: (א) עִבּוּדַת הַצַּדִּיקִים – עִבּוּדָה מְסֻדָּרַת (תְּמִידִים כְּסֻדָּרָם) כְּפִי שֶׁנִּקְבַּע הַסֻּדָּר בְּבְרִיאַת הָאָדָם בְּאִפְּן אֲשֶׁר "עָשָׂה" הָאֱלֻקִּים אֶת הָאָדָם יָשָׁר

## The Rebbe

**ערב פסח שניחת יום ו' ערב-שבת קדוש ערב פסח ה'תשנ"א - לאחר תפלת מנחה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

(b) the service of baalei teshuvah – in a manner of addition ( <i>musafim kehilchasam</i> ) and leaping ( <i>ledaleg shurot</i> ) beyond the natural order of creation, through which one reaches a level above the framework of creation, as our Sages of blessed memory said:	(ב) עבודת בעלי תשובה – באופן של הוספה (מוספים) כהלכתם ודלוג (לדלג שורות) על סדר הבריאה, שעל-ידי זה באים לדרגא שלמעלה מגדרי הבריאה, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה
“In the place where baalei teshuvah stand, complete tzaddikim do not stand” [Berachos 34b]; and even more than this: “they cannot stand there.”	מקום שבעלי תשובה עומדים – צדיקים גמורים אין. “עומדים שם”; ויתרה מזו: שאין יכולין לעמד בו.
And this difference is also reflected in the times of the year – Shabbos and Pesach:	ומהחלוקים שביניהם בזמני השנה – שבת ופסח
Shabbos (the perfection of the world) is related (primarily) to the service of tzaddikim,	שבת (שלמות העולם) שיה (בעקר) לעבודת הצדיקים
and Pesach (leaping beyond the world) is related (primarily) to the service of baalei teshuvah,	ופסח (דלוג למעלה מהעולם) שיה (בעקר) לעבודת בעלי תשובה
in a manner of leaping, as it is written: “The voice of my beloved, behold it comes—leaping upon the mountains, skipping upon the hills” [Shir HaShirim 2:8] – a leaping and skipping above the order of hishtalshelus (the chain-like progression of creation),	בדרך דלוג, כמו שכתוב: “קול דודי הנה-זה בא מדלג על-ההרים, מקפץ על-הגבעות” – דלוג וקפיצה למעלה, מסדר ההשתלשלות
in the style and likeness of the leaping that occurs in the service of teshuvah.	על-דרך ובדגמת הדלוג שבעבודת התשובה
And from this it is understood that in the calendar setting of this year, in which Pesach falls on Shabbos, it indicates that the leap (dilug) which is above the world is drawn down and penetrates within the bounds of the world (as mentioned above in Section B).	ומזה מבין שבקביעות שנה זו שפסח חל בשבת, שמורה שהדלוג שלמעלה מהעולם נמשך וחדר בגדרי העולם (פנזר לעיל סעיף ב')
And this is emphasized as well in the other details of this year’s setting – both in relation to Shabbos HaGadol, and in Parshas Shemini (as mentioned above in Sections C–D),	ומדגש גם בשאר הפרטים שבקביעות שנה זו – הן בהשיכות לשבת הגדול, והן בפרשת שמיני (פנזר לעיל סעיפים ג–ד)
the emphasis is on the union of the service of tzaddikim and the service of baalei teshuvah — together.	מדגש החבור דעבודת הצדיקים ועבודת בעלי תשובה – גם יחד
And the idea in this is – that in addition to the elevation and perfection of the service of tzaddikim, “And your people are all tzaddikim” [Yeshayahu 60:21] – a perfection that is within the framework of creation,	והענין בזה – שנוסף על העלוי והשלמות דעבודת הצדיקים, “ועמך כלם צדיקים” – שלמות שמצד גדרי הבריאה
there is added in the service also the perfection of the service of teshuvah, which is above the framework of creation –	ננוסף בעבודה גם השלמות דעבודת התשובה, שלמעלה מגדרי הבריאה

## The Rebbe

**ערב פסח שיחת יום ו' - ערב-שבת קדש ערב פסח ה'תשנ"א - לאחר תפלת מנחה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

as is emphasized in the true and complete redemption through Moshiach Tzidkeinu, who comes “to bring the tzaddikim to teshuvah” [Zohar III, 153b].	במדגש בהגאלה האמתית והשלמה עלי ידי משיח צדקנו – שאמא לאתבא צדיקא בתיובתא [=בא להחזיר את הצדיקים בתשובה].
(1)	
And it may be said that this concept is also alluded to in the unique service of Erev Pesach:	ויש לומר, שענין זה מרמז גם בעבודה המיוחדת דערב פסח:
The special service on Erev Pesach is the offering of the Korban Pesach after midday and after the slaughtering of the Tamid of the afternoon,	העבודה המיוחדת בערב פסח היא הקרבת קרבן פסח, אחר תצות ואחר שחיטת תמיד של בין הערבים
and similarly in our time, through the recitation of the order of the Korban Pesach after the Minchah prayer, which corresponds to the Tamid of the afternoon,	ומעין זה גם בזמן הנה, עלי ידי אמירת סדר קרבן פסח, אחר תפלת מנחה, שפגג תמיד של בין הערבים
as it is written, “And we will render for bulls the words of our lips” [Hoshea 14:3], and therefore a person who fears and trembles at the word of G-d must recite it at its proper time so that his recitation be accepted in place of the offering.	כמו שכתוב: “ונשלמה פרים שפתינו”, ולכן צריך האדם הירא וחרד על דבר ה' לקרוא אותו בזמנו שתעלה קריאתו במקום הקרבתו.
And in the order of the Korban Pesach, there is something astonishing: its conclusion and final line is with a matter that appears (seemingly) opposite of the perfection of the Korban Pesach:	ובסדר קרבן פסח יש דבר תמוה – שסיומו וחותמו: בענין שהוא (לקאורה) הפך השלמות דקרבן פסח
“And if the Pesach offering is found to be treifah, it does not count for him until he brings another one”?!	ואם הפסח נמצא טרפה – לא עלה לו עד שמביא אחר?!
And it can be said that the inner content of the order of the Korban Pesach is hinted in its conclusion and seal (“everything follows the conclusion” [Berachos 12a]) – that if the Pesach is found to be treifah, it does not count until he brings another one” – this is for the positive:	ויש לומר, שהתכן הפנימי דסדר קרבן פסח מרמז בסיומו וחותמו (“הכל הולך אחר החרום”) – ש”אם הפסח נמצא טרפה לא עלה לו עד שמביא אחר” – למעלייתא
The Korban Pesach – the offering is called “Pesach” on account of the leaping and skipping, all of its services are in a manner of leaping and skipping –	קרבן פסח – הקרבן נקרא “פסח” על שם הדלוג – והפסיקה, כל עבודותיו – דרך דלוג וקפיצה
indicating closeness to the Holy One, blessed is He (korban = “drawing near,” the essence of service) in a manner of leaping and skipping.	מורה על הקרוב לה' יתברך (קרבן מלשון קרוב, קלילות העבודה) באופן של דלוג וקפיצה



## The Rebbe

**ערב פסח שניחת יום ו' ערב-שבת קדוש ערב פסח ה'תשנ"א - לאחר תפלת מנחה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

And the order of the Korban Pesach – that the leaping and skipping is not just a one-time event, but becomes a set pattern in his service –	וסדר קרבן פסח – שהדלוג וקפיצה (אינו ענין – חד-פעמי, אלא) נעשה סדר קבוע בעבודתו
meaning, that his constant service is in a manner of leaping and skipping, from elevation to elevation.	היינו, שהעבודה התמידית היא באופן של דלוג וקפיצה, בעלוי אחר עלוי
And the conclusion and seal (completion and summary of the whole) of the order of the Korban Pesach:	וסיום וחותם (גמר ושלמות וסוד-הכל) דסדר קרבן פסח
“If the Pesach is found to be treifah, it does not count until he brings another one” – meaning that even though his service was in a manner of leaping and skipping, he reaches the conclusion that “it did not count” –	ואם הפסח נמצא טרפה – לא עלה לו עד שמביא אחר – היינו, שגם כאשר עבודתו היא באופן של דלוג וקפיצה, מגיע למסקנה ש"לא עלה לו
that in relation to his true standing and condition ("for him") – this is not yet considered an ascent (leap and skip),	היינו, שביחס למעמדו ומצבו האמתי (לו) – אין זה (נחשב לעליה (דלוג וקפיצה
relative to the normal order of service, until he brings another – a closeness to G-d through a different kind of leap and skip –	לגבי סדר העבודה על דרך הרגיל, עד שמביא אחר – קרוב לה' בדרך דלוג וקפיצה (קרבן פסח) באופן אחר, לגמרי
an “other” in the positive sense, incomparable to his previous service – a leap and skip even compared to the previous leap and skip of the Korban Pesach itself.	אחר למעלותא, שאינו בערך כלל לגבי עבודתו" הקודמת, דלוג וקפיצה גם לגבי הדלוג וקפיצה דקרבן פסח גופא
And according to this, it is understood that in the order of Korban Pesach is emphasized the idea of “bringing the tzaddikim to teshuvah” –	ועל-פי זה מובן שבסדר קרבן פסח מדגש הענין "ד"לאתבא צדיקנא בתשובתא
that even after the completion of regular service (service of tzaddikim), including even after a regular pattern of leaping and skipping, there is still required and brought about a higher perfection through a leap and skip that is completely incomparable.	שגם לאחר שלמות העבודה על דרך הרגיל (עבודת הצדיקים), כולל גם לאחר שנעשה בעבודת הצדיקים סדר רגיל דדלוג וקפיצה, נדרשת וממילא נעשית שלמות נעלית יותר על-ידי דלוג וקפיצה שאין ערוך לגמרי
And it may be added, that in the offering of the Pesach on Erev Shabbos (as is the case in this year's setting), there is an even stronger emphasis that the leaping and skipping above the world (Pesach) is drawn and penetrates into the bounds of the world (Erev Shabbos, perfection of the world).	ויש להוסיף, שבהקרבת הפסח בערב שבת (בבקיעות שנה זו) מדגש יותר שהדלוג וקפיצה שלמעלה מהעולם (פסח) נמשך וחדר בגדרי העולם (ערב שבת, שלמות העולם).
(1)	

## The Rebbe

**ערב פסח שיחת יום ו' - ערב-שבת קדש ערב פסח ה'תשנ"א - לאחר תפלת מנחה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

And furthermore – and this is the main point – that the general concept of the holiday of Pesach (which begins with the offering of the Korban Pesach) is not to remain in the world of thought or in the world of speech, above the world of action,	ועוד – והוא העקר – שכללות הענין דחג הפסח (שמתחיל בהקרבנות קרבן פסח) אינו נשאר בעולם, המחשבה או בעולם הדבור, שלמעלה מעולם המעשה
but is drawn and penetrates within the bounds of the physical world of action – in literal action –	אלא נמשך וחדר בגדרי עולם העשיה הגשמי – במעשה בפעל
through which the true and complete redemption is brought about immediately, through Moshiach Tzidkeinu, at which time the Korban Pesach will be offered in actual practice, literally.	על-ידי זה שתקף ומיד ממש נעשית הגאולה האמתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו, שאז מקריבים הפסח במעשה בפעל, כפשוטו ממש
And this concept is emphasized in the conclusion and seal of the recitation of the Korban Pesach order –	– וענין זה מדגש בסיום וחותם אמירת סדר קרבן פסח
that even after the elevation of “And we will render for bulls the words of our lips,” and his reading is accepted in place of offering –	שגם לאחר העלוי ד**"וְנִשְׁלַמָּה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ", **שְׁתַּעֲלָה קְרִיאָתוֹ בְּמָקוֹם הַקֹּרְבָּנוֹ
nevertheless, compared to the elevation and perfection of the actual offering of the Korban Pesach, it is like the Pesach that is found to be treifah – “it does not count until he brings another.”	הרי, לפי-ערך העלוי והשלמות דהקרבנות קרבן פסח במעשה בפעל, הרי זה כמו שהפסח (שעל-ידי אמירת סדר קרבן פסח) נמצא טרפה – לא עלה לו עד שמביא – “אחר
A Korban Pesach that is “another” – completely beyond comparison – the actual offering of the Korban Pesach in deed.	קרבן פסח אחר שאינו בערך כלל – הקרבנות קרבן פסח במעשה בפעל
And it may be said that “he brings another” also hints to the service through which we will merit to offer the Pesach in actual deed at the time of the true and complete redemption –	ויש לומר, ש"מביא אחר" רומז גם על העבודה שעל ידה באים להקרבנות הפסח בפעל ממש בגאולה האמתית – והשלמה
the service of Teshuvah (which brings the Redemption), whose concept is to transform the other (which opposes) into one (holiness),	עבודת התשובה (שמביאה את הגאולה), שענינה – (להפוך "אחר" (לעצמך זה) ל"אחד" (קדושה
the transformation of reish to dalet, by adding the yud, which hints to the spark of Jewishness in every single Jew.	הפיכת רי"ש לדל"ת, על-ידי זה שבמקום חבור ב' הקווים (או העליון עם קו הנימין) מוסיפים נקודת היי"ד, שרומזת על נקודת היהדות שבכל-אחד ואחד מ ישראל
And further – and this is primary – that we are not satisfied with the two lines of the dalet (of <i>echad</i> ) which hint to thought and speech, that is, as Pesach exists in thought and speech above the world of action –	ועוד – ועקר: שאין מסתפקים בשני הקווים שבאות דל"ת (ד"אחד"), שרומזים למחשבה ודבור, היינו, כפי שהפסח הוא במחשבה ודבור שלמעלה מעולם המעשה



## The Rebbe

**עֶרֶב פֶּסַח שְׁנֵיחַת יוֹם ו' עֶרֶב-שַׁבָּת קֹדֶשׁ עֶרֶב פֶּסַח ה'תש"א - לְאַחֲרֵי תַפִּלַּת מִנְחָה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

but action is the main thing – the actual offering of the Korban Pesach.	אֵלָּא – הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעֵקֶר – הַקֶּרְבַּת הַפֶּסַח בְּמַעֲשֶׂה בִּפְעֵל.
And this concept is effected by the addition of a third line, which is cut from the two lines (by which the dalet becomes a hei) –	וְעִנְיָן זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הוֹסַפְתָּ קוֹ שְׁלִישִׁי, שֶׁנִּפְסַק מִשְׁנֵי (הַקּוֹיִם) (שֶׁעַל יְדוֹ נַעֲשֶׂה מִדָּל"ת ה"א
which hints to action, which is interrupted from speech and thought – to indicate the distant gap in comparison to speech and thought – a gap for the positive,	שְׁרוּמֵז עַל הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהוּא בְּהִפְסֵק מִהַדְּבוּר וְהַמַּחֲשָׁבָה, לְהוֹרוֹת עַל רִיחּוּק הָעֵרֶךְ לְגַבִּי דְבוּר וּמַחֲשָׁבָה – רִיחּוּק הָעֵרֶךְ וְהִפְסֵק לְמַעֲלִיּוּתָא
for the ultimate intent of thought and speech is for action, which is the main thing –	שְׁתֵּי תַכְלִית הַמְּכוּוֹן דְּמַחֲשָׁבָה וְדְבוּר – הוּא בְּשִׁבִיל – הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהוּא הָעֵקֶר
as hinted in the verse: “I created it, I formed it, even I made it” [Yeshayahu 43:7] – three worlds: Beriah-Yetzirah-Asiyah, which correspond to thought, speech, and action –	בְּמִרְמֵז בְּפֶסֶק: "בְּרָאֲתִי יִצְרָתִי אִף עָשִׂיתִי" – ג' עוֹלָמוֹת: בְּרִיאָה-יִצְרָה-עֲשִׂיָּה, שֶׁכְּנֻגָּד מַחֲשָׁבָה דְּבוּר-וּמַעֲשֶׂה
and the interruption of “even (I made it)” increases and magnifies a much higher quality, completely incomparable –	שֶׁהַפֶּסֶק ד' אִף (עָשִׂיתִי) מוֹסִיף וּמְרַבֵּה בְּבָחִינָה – נַעֲלִית יוֹתֵר שְׁבָאִין עֵרֶךְ
as also hinted in the letter hei, which is formed by the addition of the third line – a fifth level: “fifth to Pharaoh, from whom all lights are struck and revealed” [Zohar II, 253b],	בְּמִרְמֵז גַּם בָּאוֹת ה' (שֶׁנַּעֲשִׂית עַל-יְדֵי הוֹסַפְתָּ קוֹ שְׁלִישִׁי), דְּרָגָא חֲמִישִׁית – "חֲמִישִׁית לְפָרְעָה, דְּאִתְפְּרִיעוּ וְאִתְגַּלְיִין מִנָּה כָּל נְהוּרִין" [=נִכְרְעוּ וְהִתְגַּלוּ, מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת
which is drawn, revealed, and penetrates this physical world, which was created through the letter hei – the hei of Hashem's name (Yud-Hei-Vav-Hei),	שֶׁנִּמְשַׁכַּת וּמִתְגַּלָּה וְחוֹדֶרֶת בְּעוֹלָם-הַזֶּה, שֶׁנִּבְרָא בָּאוֹת ה', ה' דִּי-ה' שֶׁבִּשְׁם הוּא
and even the letter hei as it stands by itself – the fifth level, which is above the four letters of Hashem's Name.	וְעַד לָאוֹת ה' כְּפִי שֶׁהִיא בְּפָנֵי עֲצָמָה – בְּחִינָה חֲמִישִׁית (ה'), שֶׁלְמַעַלָּה מִד' אוֹתִיּוֹת שֵׁם הוּא
And its application in a person's service – that the order of one's service must be such that there is a pause between thought and speech and the actual deed,	וְעִנְיָנוּ בְּעִבּוּדַת הָאָדָם – שֶׁסֹּדֵר הָעִבּוּדָה הוּא שֶׁצָּרִיךְ, לְהִיּוֹת הַפֶּסֶק בֵּין הַמַּחֲשָׁבָה וְהַדְּבוּר לְמַעֲשֶׂה בִּפְעֵל
in order to return and reflect again how to carry out the action in full perfection – even greater than the thought and speech that preceded it,	כְּדִי לְחַזֵּר וּלְהִתְבּוֹנֵן עוֹד-פַּעַם כִּיצַד לַעֲשׂוֹת אֵת הַמַּעֲשֶׂה בִּפְעֵל בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וּבְהוֹסְפָה לְגַבִּי הַמַּחֲשָׁבָה וְהַדְּבוּר
and similarly, in the conduct of the Holy One, blessed is He (so to speak) – that even after thought and speech about the Geulah, He reflects again so that the actual redemption in deed be with the ultimate perfection and increase.	וְעַל-דִּרְדֵּרָא זֶה בְּהִתְבּוֹנָתוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (כְּבִיכּוֹל) – שֶׁגַּם לְאַחֲרֵי הַמַּחֲשָׁבָה וְהַדְּבוּר עַל-דְּבַר הַגְּאֻלָּה, חוֹזֵר וּמִתְבּוֹנֵן עוֹד-פַּעַם כְּדִי שֶׁהַגְּאֻלָּה בְּמַעֲשֶׂה בִּפְעֵל תִּהְיֶה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וּבְהוֹסְפָה

## The Rebbe

**ערב פסח שניחת יום ו' ערב-שבת קודש ערב פסח ה'תשנ"א - לאחר תפלת מנחה**  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
**– After the Minchah Prayer–**

And particularly through increased tzedakah now, in addition to the prior thirty days of tzedakah before Pesach –	ובפרט על-ידי ההוספה בצדקה עתה (נוסף על ההשתדלות בנתינת הצדקה במשך שלושים יום שלפני – (הפסח
“Great is tzedakah, for it brings the Geulah” [Bava Basra 10a], and so immediately comes the true and complete redemption through Moshiach Tzidkeinu,	גדולה צדקה, שמקנחת את הגאולה, שתכף ומיד ממשיך באה הגאולה האמתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו,
in actual deed, down here below ten handbreadths, as it is written:	במעשה בפעל ממש, למטה מעשרה טפחים, כמו: אשפתוב
“And you shall be gathered one by one, O children of Israel” [Yeshayahu 27:12], “with our youth and with our elders... with our sons and daughters” [Shemos 10:9],	ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל, “בנערינו”, “ובזקנינו... בבנינו ובבנותינו
“and their silver and gold with them” [ibid. 12:35], “and they will come with the clouds of Heaven” [Daniel 7:13],	“, וכסףם וזהבם אתם”, “וכאים עם ענני שמיא”
to our holy land, to Yerushalayim, city of holiness, to the third Beis HaMikdash, “Sanctuary of Hashem, which Your hands have established” [Shemos 15:17],	לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקדש, ולבית “המקדש השלישי”, “מקדש ה' כוננו נדיד”
and there we will eat from the offerings and the Pesachim.	ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים
[His holy eminence, the Rebbe Shlita, gave each and every individual a dollar bill to give (or exchange) for tzedakah, and then said:]	פבוד-קדשת אדמו"ר שליט"א נתן לכל אחד ואחד [שניחיה שטר של “דולר”, על מנת לתתו (או חלופו) לצדקה. ואחר כך אמר
<b>(ח)</b>	
Let us conclude with a blessing – the blessing of a kosher and joyous Pesach,	נסים בברכה – ברכת חג פסח כשר ושמח
which also includes its being “the first of the festivals”, which hints to ascending to the Beis HaMikdash – the Third Beis HaMikdash,	כולל גם היותו “ראשון לרגלים”, שרומז על העליה לרגל לבית-המקדש השלישי
“The Sanctuary of Hashem, established by Your hands.” [Shemos 15:17]	“.מקדש ה' כוננו נדיד”
– And from blessing to blessing – to thank all those who expressed their good wishes and blessings (blessing, from the root “to draw down”),	ומברכה לברכה – להודות לכל אלו שהביעו – (אחליותיהם וברכותיהם (ברכה מלשון המשכה
and it is already stated: “Whoever blesses, is blessed” – and in Hashem’s blessing, the addition outweighs the main [Taanis 8b].	וכבר מלתה אמורה – “כל המברך – מתברך”, ובברכתו של הקדוש-ברוך-הוא, “שסתופתו מרבה על העקר

## The Rebbe

עֶרֶב פֶּסַח שְׁיִחַת יוֹם ו' עֶרֶב-שַׁבָּת קֹדֶשׁ עֶרֶב פֶּסַח ה'תשנ"א - לְאַחֲרֵי תַּפִּלַּת מִנְחָה  
 Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)  
 – After the Minchah Prayer–

And may it be His will that there be always good tidings, all the days –	וְיִהְיֶה רָצוֹן שְׂהִיְיֹו בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת תָּמִיד כָּל הַיָּמִים
and it begins with the matter caused by time – the completion of preparations for Pesach,	וּמִתְחִיל בְּעֵנֶן שְׁהֵזְמָן גָּרָם – סִיּוֹם הַהֲכָנוֹת לְפֶסַח
including and especially the recitation of the order of Korban Pesach,	"כֹּלֵל וּבְמִיחָד אֲמִירַת "סֵדֶר קֶרְבֵּן פֶּסַח
and how much more so regarding the matters of Pesach itself... the recitation of the Haggadah,	וְעַל־אֲחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּעֵנֵי הַפֶּסַח עֲצָמוּ... אֲמִירַת הַהֲגָדָה
especially the “three things” – Pesach, Matzah, and Maror –	וּבִפְרָט "הַשְּׁלֹשָׁה דְּבָרִים": פֶּסַח, מַצָּה, וּמָרוֹר
in the Third Beis HaMikdash, which will be built speedily in our days – immediately, literally.	בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שְׂיִבְנֶה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ – תִּכְרָךְ וּמִיָּד מֵמֶלֶךְ
And following this – here is the place to mention also the receiving of letters, requests for brachos, pidyonos, etc.,	וּבְהַמְשָׁךְ לָזֶה – כָּאֵן הַמָּקוֹם לְאֲשֶׁר גַּם – קִבְּלַת הַמִּכְתָּבִים, בְּקִשּׁוֹת בְּרָכָה, פִּדְיוֹנוֹת וְכוּ
which were brought, etc., to the tziyun of Kvod Kedushas Mori veChami Admor, Nasi of our generation.	שֶׁהֵבִיאוּ אוֹתָם כו' עַל הַצִּיּוֹן דְּכָבוֹד קִדְשֵׁת מוֹרֵי וְחָמֵי אֲדָמוֹ"ר, נְשִׂיא דוֹרֵנוּ

### [NOTE: Summary

This *sichah* is a profound exploration of the unique qualities of **Pesach when it falls on Shabbos**, particularly as it did in the year 5751. The Rebbe draws together **multiple layers of meaning** from the calendar conjunction of Pesach, Shabbos HaGadol, and Parshas Shemini, revealing a deep theme:

**The fusion of transcendence (Pesach) and structure (Shabbos), of Teshuvah and Tzaddik, of speech and deed — culminating in actual redemption.**

Key themes include:

- **Pesach on Shabbos** merges two spiritual energies:
  - Shabbos: completion within the world (menuchah, peace).
  - Pesach: leaping beyond limitations (dilug), transcending the world.
- **Parshas Shemini** (the 8th) symbolizes going beyond the natural cycle (7), i.e., Geulah (redemption).
- The **order of Korban Pesach** (which we say today in place of bringing it) ends with a puzzling halachah: *if it's treifah, it doesn't count until another is brought*. This emphasizes that **even spiritual leaps must be grounded in real action**, culminating in *Maaseh Bepoel* — practical deed.

## The Rebbe

עֶרֶב פֶּסַח שְׁיִיחַת יוֹם ו' עֶרֶב-שַׁבַּת קֹדֶשׁ עֶרֶב פֶּסַח ה'תשנ"א - לְאַחֲרֵי תַפִּלַּת מִנְחָה  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
 – After the Minchah Prayer–

- The transformation from a “**dalet**” to a “**hei**” (adding the vertical stroke) symbolizes bringing action into speech and thought — completing the Divine Name through real-world deed.
- The Rebbe emphasizes that **the true and complete Geulah must happen in actual deed**, not just in thought or speech, and **immediately**.

### Practical Takeaway

#### 1. Don't stop at inspiration — act.

Even the most spiritual elevations (korbanot of the heart, "u'neshalmah parim sefaseinu") are not enough. The goal is **real-world mitzvos**, especially **action-oriented ones** like giving **Tzedakah**, preparing for Pesach, and expressing tangible Emunah in the Geulah.

#### 2. Prepare like it's really happening.

When we say the *Seder Korban Pesach*, the Rebbe urges us to say it **on time**, with the mindset that we are preparing for the **actual Korban Pesach**. It's not symbolic — it's a **preview** of real, imminent redemption.

#### 3. Link Teshuvah with Maaseh.

Even after teshuvah and spiritual elevation, the mission is not finished. We must channel that energy into **doing something**, turning the “achair” (the other) into “echad” (oneness) — i.e., **transform the world by revealing Hashem within it**.

#### 4. Give Tzedakah now.

Tzedakah is the act most tied to bringing Moshiach. The Rebbe even gave dollars explicitly to encourage this. Add an extra coin to charity, especially before Pesach, and **do it with Kavanah** that it's pushing the Geulah into actualization.

### Chassidic Story

#### The Rebbe and the Dollar of Redemption

In connection with this very sichah, on **Erev Pesach 5751**, the Rebbe distributed **a dollar to every Jew** with the explicit intent that it be **given to Tzedakah**.

Later, he said:

## The Rebbe

עֶרֶב פֶּסַח שְׁיִיחַת יוֹם ו' - עֶרֶב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ עֶרֶב פֶּסַח ה'תנש"א - לְאַחֲרֵי תַפִּלַּת מִנְחָה  
**Erev Pesach Talk of Friday – Erev Shabbos Kodesh – Erev Pesach 5751 (1991)**  
 – After the Minchah Prayer–

“**This dollar is to bring the Geulah.** Tzedakah hastens the redemption. And not only should it be given — but its giving should bring the person to action.”

A chassid who received the dollar that day shared it with his children and told them: “This is not a souvenir. This is a **mission**.”

Years later, during the Gulf War, when fears were high in Israel, one of those children, now grown, gathered people for a public Tzedakah campaign, quoting the Rebbe’s words and holding up that very dollar. It inspired dozens to commit to daily mitzvos, believing the Geulah could come at any moment. **END NOTE]**